

OOSTVLAAMSCHE ZANTEN**MEDEDELINGEN VAN DE BOND DER OOSTVLAAMSE
FOLKLORISTEN**

Maatschappij zonder winstbejag

Sekretariaat van de Bond :

M. Broeckhove,
Oscar De Gruyterstraat, 34, Gent.Alle stortingen te doen op postrekening :
969.46, Bond Oostvl. Folkloristen,
Gent.

Redactie van Oostvl. Zanten :

F. VAN ES,

Desiré De Wolfstr., 3, Aalst.

J. VERMEULEN & J. BOES.

**Bij het ontslag
van Sekretaris Lode Verlodt**

Op 14 Januari jl. diende de heer Lode Verlodt wegens gezondheidsredenen zijn ontslag in als sekretaris van de Bond, functie die hij sedert October 1933 met de grootste toewijding waarnam.

Bestuurslid van bij de stichting van onze vereniging, was hij de ziel van de verschillende congressen en tentoonstellingen door de Bond, inzonderheid in de periode 1934-1939, ingericht, alsook de ijverige regelaar van de folkloristische voordrachtencyclusen, die sedert 1941 in het Folklore-Museum en in het Stadsarchief gehouden worden. Gans het zwaar administratief werk : correspondentie, uitnodigingen, verslagen, beheer der bibliotheek, berustte in zijn handen. De diensten, die hij aldus aan de Bond bewezen heeft in het tijdsverloop van bijna 22 jaar, gedurende welke hij het sekretariaat waarnam, zijn ontelbaar en hebben grotelijks bijgedragen tot de bloei van dit organisme.

Om zijn grote verdiensten heeft het Bestuur dan ook in zijn zitting van 27 Februari 1955 besloten hem de eretitel van zijn functie toe te kennen, maar heeft tot zijn grote spijt, gelet op de weigering van dhr L. Verlodt, moeten afzien van een plechtige openbare hulde, waarop hij voorzeker recht had, maar die hij in zijn grote bescheidenheid oordeelde niet te kunnen aannemen.

We wensen onze ere-sekretaris nog menig jaar rustig en vredig leven, samen met zijn toegenegen en zorgzame dochter, Mejuffer M. Verlodt. Ons actief medelid, dhr M. Broeckhove, de schrijver van « De Levende Folklore van het gewest Balegem » en winnaar

van de Alfons De Cockprijs 1945 met een merkwaardige studie over de « Weerkundige Volkskalender », was zo welwillend in te gaan op het verzoek van het Bestuur, om het sekretariaat waar te nemen. We danken hem voor dit blijk van toewijding aan onze bond en wensen hem een lange en vruchtbare loopbaan, zoals die van zijn verdienstelijke voorganger.

Het Bestuur.

Bezweringsformulen

1) TEGEN BRAND.

Jezus brand - die niet verbrandt - of niet verzweert - of nie ook nie!

Terwijl deze woorden uitgesproken worden, maakt de zegspersoon 9 maal een kruis over het aangetaste lichaamsdeel. Daarna bidt de zegspersoon 9 maal een Onze Vader en een Weesgegroet. Degene die wil bevrijd worden van de brand, dient gedurende 9 dagen — een·noveen dus — elke dag 3 maal een Onze Vader en een Weesgegroet te bidden.

2) TEGEN BLOED, BRAND EN BUIKPIJN.

Daar kwamen daar drie maagdekes van Galileeën gegaan.

Het eerste 'n wilde mij niet helpen!

Het tweede 'n zal mij niet helpen!

Het derde zal, in de naam van Jezus en Maria het bloed stelpen van..

(hier de voornaam noemen van degene, die wil geholpen worden).

Tijdens het uitspreken van de formule dient men de hand op de wonde te leggen. Dan moet de zegspersoon 3 maal een Onze Vader en een Weesgegroet bidden, telkens met de aanroeping « Glorie zij den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest », ter intentie van de Heilige Drievuldigheid.

Wanneer men brand of buikpijn moet bezweren, verandert men de term op het einde van de formule.

De eerste formule werd me medegedeeld door mevrouw Brems-Vande Velde, Herberg « Gemeentehuis », St.-Goriks-Oudenhove, leeftijd 75 j. Regelmatig helpt de bejaarde moeder zieken in hun kwalen.

De tweede formule werd me medegedeeld door mevr. L. V. N. uit St.-Maria-Oudenhove, die uitdrukkelijk verklaarde, dat de tekst slechts aan zeer betrouwbare personen mocht gegeven worden. Ze beklemtoonde tevens dat haar naam niet mocht bekend gemaakt worden! Leeftijd : 60 j.

Zottegem 1-11-'54

R. VAN DER LINDEN.

De Nieuwjaarskaarten van de bode van de Gentse Dierentuin

ADDENDA EN NADERE DOKUMENTATIE

In « Oostvlaamsche Zanten » van Mei-Juni 1954 publiceerde ons erelid en ondervoorzitter E. H. G. Celis een bijdrage gewijd aan de nieuwjaarskaarten van de bode van wijlen de Gentse Dierentuin, een in memoriam ter gelegenheid van de vijftigste verjaring van zijn verscheiden. Dit deed hij aan de hand van zijn eigen verzameling van deze bodekaarten, verzameling die hij aan de Bond schonk en die thans in het bondsarchief berust. Deze collectie ging van 1856 tot 1899, waarbij vier jaar kaarten ontbraken, nl. die van 1881-1882 en van 1887-1888. De schrijver deed een oproep om deze manco-lijst weg te werken door de beschrijving, of nog beter door de schenking, van die ontbrekende nummers om zodoende de reeks volledig te maken. Dit doel is bijna bereikt.

In het archief van de Bond der Oostvlaamse Folkloristen vonden we twee van de ontbrekende nummers nl. de jaren 1881 en 1882. De jaren 1887 en 1888 zijn nog altijd niet te voorschijn gekomen. Maar daartegenover staat dat de serie blijkt verder door te lopen na 1899 tot en met 1903; jaartal dat wel de serie zal afsluiten vermits de maatschappij op 22 Maart 1904 ontbonden werd. Ook die vier laatstvermelde kaarten troffen wij in het bondsarchief aan.

De reeks der kaarten in bondsbezit begint niet met het eerste nieuwjaar na het stichtingsjaar der maatschappij, doch slechts vijf jaar later in 1856. Ik heb goede redenen om aan te nemen dat dit toch het eerste jaar van de bodekaarten is, af te leiden uit het feit dat in meer dan ene verzameling van dergelijke romantische reclame- en er mede gelijkgestelde bodekaarten, geen vroegere dan die van 1856 te vinden zijn.

Op twee na dus lijkt de reeks van het Bondsarchief volledig te zijn. De ganse reeks zou derhalve 44 kaarten omvatten.

De boden, die deze kaarten hebben rondgedragen, waren de volgende heren :

E. Syts, van 1856 tot en met 1867.

Van 1868 tot 1870 worden geen namen op de kaarten vermeld.

J. Van Hemens, van 1871 tot en met 1876.

B. Matthys, van 1877 tot en met 1888; de vermelding P. Matthys op de kaart van 1880 zal wel een « misstelling » zijn.

Ch. Canepeel, van 1889 tot aan het einde in 1903.

De maatschappij « Société d'Histoire Naturelle » werd op 12 April 1851 te Gent gesticht bij akte verleden vóór notarissen Lamme en Van Acker. De voorzitter was J. B. D'Hane, de schatbewaarder L. De Smet en de secretaris L. Tytgadt, advocaat. Vijf jaar na haar stichting, op de eerste bodekaart, blijkt de maatschappij reeds het praedikaat « Koninklijk » te hebben verworven.

In het Bondsarchief berust thans ook, dank zij de vrijgevigheid van de heer A. Bourdon, Gent, een oorspronkelijke actie van deze dierentuinmaatschappij; schenking, waarvoor hem hier nogmaals dank weze gezegd.

Alvorens tot de beschrijving over te gaan van de bij te voegen nieuwjaarskaarten der boden, past het wel eerst de honneurs te gunnen aan het aandeel, aan de stichtingsoorkonde zelf.

De actie, van een nominale waarde van 100 fr., is van het formaat 28×43 cm, en is gezegeld « à l'extraordinaire » door de provincie Oostvlaanderen en met een zegel van 50 centimes van de « effets de commerce » belast. De vóórbladzijde is romantisch geïllustreerd met allerlei gekrul van takken en twijgen, die een elftal medaljons vormen, waarin de verschillende vreemde en wilde beesten, die in de paviljoenen van de dierentuin zouden te zien zijn, worden voorgesteld, alsmede een paar zichten op de ontworpen batimenten. De tekening is van de gekende architect Adolf Pauli; de steendruk van : « A. Jacquain, Gand ».

Ziehier een beschrijving van deze illustratie.

Boven in top staat een fontein : putti die een schaal dragen, waarop vier dolfijnen staan, die hun staart naar boven toe samenvoegen. Deze fontein spuit en de waters ervan storten in cascade van de schaal neder op een paar krokodillen en op een slang die met haar kop, waaruit de tong venijnig naar beneden uitsteekt, boven de afbeelding hangt van een neo-gotisch gebouw. Op die bovenrand zijn de krokodillen nog geflankeerd, links- en rechtsbuiten, door een aapje en daar tussenin door een pad en een schildpad allebei met de open bek naar omhoog gericht, net of ze ook aan de waterspuwerij gaan moeten deel nemen. Dezelfde houding hebben trouwens ook de twee kleine kroko's aangenomen.

Onder de afbeelding van het gebouw hangt over de boomtak een doek gedrapeerd met daar vóór opgesteld de symbolen van de jacht : een jachthoorn, een kruisboog en een ontvlesde, geweidragende hertekop. Daarnaast een viertal jachthonden.

In vijf van de overblijvende tien cirkelvormige medaljons staan afgebeeld, aan de linkerkant en van boven naar onder : een tijger,

een pauwin die heur jong voedt, een binnenzicht in wat blijkbaar een grote warme serre, met een fontein in 't midden, moet verbeelden. Daaronder een struisvogel, en in 't vijfde en laatste medaljon een everzwijn. Aan de rechterkant komen voor : in de eerste cirkel, een leeuw, daaronder een arend, die een uitheemse vogel aanvalt. De derde medaljon heeft als tegenhanger met het serregebouw aan de andere kant, een buitenzicht op een gebouw dat ik niet kan vereenzelvigen. De twee overblijvende cirkels omvatten, de vierde een kaketoë en de laatste een moeflon.

Bovendien is alles, beneden, afgesloten en ook verbonden door een waterloop, waarlangs aan beide zijden een beer zit, blijkbaar de éne links, die met de boomtrunk, een bruine en de andere rechts een ijsbeer. Beide sperren dreigend hun muil open naar een roofvogel (sperwer of havik), die met opengeslagen vleugels en open bek zich op een drietal onschuldige, van schrik opfladderende vogeltjes wenst te werpen.

Het tweede blad van de actie is het couponblad, « Coupon d'intérêt de 4 fr. ». Er waren er dertig voorzien. Zij liepen van 1853 tot 1868. Drie koepons, zegge en schrijve drie, zijn afgeknipt... Zonder verder commentaar.

Zo kunnen we nu met de beschrijving beginnen van de nieuw te melden bodekaarten.

Eerst de twee van 1881 en van 1882.

1881. Hoofdmotief : een bizon. De randversiering bestaat, links en rechts, uit exotische struiken en bomen en, van boven, uit een gier en een arend met opengespreide vleugels, die in de vlucht het wapenschild van Gent in hun klauw meevoeren. Op de grasgrond vóór de bovenvermelde planten zijn de twee data 1830 en 1880 aangebracht. Daarbij nog in 't midden vooraan, de datum van het jaar 1881 zelf. 50e Verjaring van de troonsbestijging van Leopold de Eerste. De bode is B. Matthys. De tekening is genaamtekend H. D. M. « Lithogr. J. Lobel, 6, Rue du Pont Madou, Gand. » Gedrukt op mat-wit karton met gele ondergrond.

1882. De kameel vóór zijn tent. (De vorm van het kameelhok was die van een tent.) Het Gentse schild aan de bovenkant wordt door een krakelende kaketoë ende dito papegaai, beiden met opengespreide vleugels, opgehouden. Als randversiering : exotische planten, ditmaal midden sierparken in kunstvazen gezet. Geen naam van tekenaar; lijkt van dezelfde hand te zijn als de voorgaande kaart. Steendruk J. Lobel, Mat papier met gele onderdruk.

Dan komen de vier kaarten aan de beurt, die het einde van de ganse reeks uitmaken en die ook nog niet door de E. H. Celis beschreven werden.

1900. Het middengedeelte : de schaapskooi met een grazende kudde zwartkoppige schapen, vermoedelijk dus van het Suffolkras. In de randversiering : boven, een aapje; onderaan, links, meeuwen, en rechts, kangoeroes. Geen naam van tekenaar. De tekening lijkt nochtans van de hand van Armand Heins te zijn. Steendruk N. Heins. Groene druk.

1901. Het middengedeelte een bemande met twee rendieren bespannen slede in een winterlandschap. In de randversiering linker-benedenhoek, een arend met uitgespreide vleugels. Rechts : drie spelende apen in een bamboeveld. Bode Ch. Canepeel. Steendruk N. Heins. Sepiadruk. Tekening waarschijnlijk Armand Heins.

1902. Bestaat uit drie delen. Drie moeflons vóór hun hok, linker bovengedeelte. Links onder : haan met kippen. Rechts onder : wapitihert en -hinde vóór hun hok. In de rand, papegaai, links; aap, boven; arend, rechts. Zonder naam van bode, of van tekenaar, zelfde trant als vorige twee kaarten. Steendruk N. Heins. Groene druk.

1903. Het apenhok met de apenkooi-in-openlucht. Een paar kinderen staan ervoor, terwijl de kinderstoet met vlaggen en lampions én lamawagen er naast voorbijtrekt. Die wagen met zijn twee lama's schijnt dus wel zeer populair te zijn geweest. Bode Ch. Canepeel Steendruk N. Heins. Roodbruine kleur. Tekenaar waarsch. Arm. Heins.

Dit voor wat betreft de addenda aan de verzameling.

Toch wens ik in deze bijdrage ook nog even de vorige gepubliceerde lijst te overlopen om enkele aanvullende bijzonderheden te geven enerzijds, daar waar de beschrijving wat al te summier was of onvolledig en, anderzijds, om enkele vergissingen recht te zetten. Ik moet toegeven dat sommige der tekenaars het ons niet altijd gemakkelijk hebben gemaakt om met zekerheid de dieren te benamen, die ze hebben afgebeeld. Er blijven thans nog een paar vraagtekens staan.

Ook een paar kaarten, waarvan E. H. Celis vermeldt dat ze anoniem zijn, voor wat de tekenaar betreft, zijn wel, of ten volle uit, of met voorletters, **getekend**. De kaarten van 1858, 1875, 1877, 1879, 1880, 1886, 1889 verkeren in dat geval.

Wij hebben ook, voor de ganse reeks, overal in brede termen

het soort papier aangeduid dat werd gebruikt. Het glanzend amidon-papier uit de romantische periode en later het daarna gewone matte cartoné.

Insgelijks gaven we de kleur op waarin de druk geschiedde. In de beginperiode komen we somtijds de gouddruk tegen, naast de — meestendeels — eenvoudig zwarte. Waarschijnlijk waren de goudgedrukte voor autoriteiten of officieren van de maatschappij zelf bestemd. De laatste periode, die ongeveer samenvalt met de tijd dat vermoedelijk al de tekeningen van Arm Heins kwamen, dat is vanaf 1890 tot en met 1903, ook de periode dat Ch. Canepel bode was en zonder onderbreking de kaarten door de steendrukkerij N. Heins worden vervaardigd, is ook het tijdperk van de kleurdrukken, groen, blauw, bruin, sepia. We hebben ze telkens vermeld.

De steendrukkers, ten andere, die gedurende bijna vijftig jaren voor de kaarten zorgden, waren de volgende :

I. S. Van Doosselaere, van 1856 tot en met 1860, en nog eens in 1862. Te samen 6 kaarten.

L. Hebbelynck, Bagattenstraat, 8, éénmaal in 1861.

N. Heins, Brabantstraat, eerst een paar in 1863 en 1864, dan een serie van 1873 tot en met 1878, dan de kaart van 1880, om eindelijk zoals hoger gezegd te besluiten met een reeks van vijftien kaarten, van 1889 tot en met 1903. Alles te samen 24 kaarten.

J. Van Melle, Nieuwland, 29, de kaarten van 1865, '66 en '67:
id Slijpstraat, 2, 1868.

J. Van Melle-Lobel, Vrijdagmarkt, 33, de kaarten van 1869, '70 en '71. Alles te samen 7 kaarten.

J. B. D. Hemelsoet, éénmaal, 1872 (het groot gezicht in vogelvlucht).

J. Lobel, Walpoortbrugstraat, 1879.

id St.-Jansvest, 18, de kaarten van 1883, '84, '85. Alles te samen 4 kaarten.

B. Gilliet, éénmaal, de kaart van 1886.

De drukkers der kaarten van 1887 en 1888 ontbreken op de lijst.

Hier volgt dan het overzicht van de reeds in voorgaande bijdrage vermelde bodekaarten :

1856. De steendruk is van I. S. Van Doosselaere en niet van V. Van Doorselaere (Wat een drukfout was). In linkerbovenhoek staat naast de olifant ook een lama afgebeeld. De ex. van deze kaart zijn nog op gewoon wit glanzend papier gedrukt. Geen carton.

1857. Het afgebeelde paviljoen is dit niet alleen van de struisvogels, maar ook dat van de reigers (links) en kazuarissen (rechts). In de randversiering in de linkerhoek, boven is de zogenaamde bok een Sardeense moeflon.

1858. Het vermelde paviljoen der « wilde » dieren is het paviljoen der grote roofdieren, in zogezegde Moorse stijl opgetrokken. Boven op het plat staan bezoekers afgebeeld. Rechts ernaast het eerste olifantenhok; daarboven in het verschiet op de hoogte van den Blandijnberg, de St.-Pieterskerk of beter de O. L. Vrouwekerk van Sint-Pieters(wijk). Van onder rechts is de tekenaar vermeld: N. Heins. Del, Sc. Links de steendrukkerij: I. S. Van Doosselaere.

1860. Onderaan de voet rechts van de kunstmatige rots bemerkt men de krokodil en achter de afsluiting een paar bezoekers. In de diepte links van de uitkijktoren, de silhouette van de kerk van St.-Pieters. Steendruk Van Doosselaere.

1861. Het paviljoen der roofvogels inderdaad, de zogenaamde « Aiglerie », met op de achtergrond een rij van hoogstammige populieren. Het al omkransd met romantische arabesken, van onder o.m. wijnranken, van boven rechts klimop en links een klaverbladachtig gerank. Boven in 't midden van de randversiering het wapen van Gent met leuze: Fides et Amor. De steendrukker is: Hebbelynck, Rue des Baguettes, 8.

1862. Het gezicht in vogelvlucht is van Oost naar West genomen. (van uit het richtpunt, de huidige Gustaaf Callierlaan) naar de Muinckaai toe. Op het vóórplan, de achterzijde van het administratief gebouw, in het midden de met een kleine molen betopte kiosk. In de randversiering staan links van boven naar onder: een pauw, een kievit, een aap; rechts idem van boven naar onder toe: een gier, een kaketoer en een eekhoorn (geen beer).

1863. Gezicht op de grote vijver bij het binnenkomen van de Dierentuin. Van Noord naar Zuid gezien. Links zicht op restaurant en uiterst rechts op toren St.-Pieterskerk. In de randversiering links een denneboom, rechts een treurwilg, Boven op het gevlochten takkespel twee zwanen.

1864. In het doorzicht het hok der grote roofdieren. Rechts, kornis en gedeelte platform van eerste kiosk op de rotspartij. In de randversiering beneden links, een eekhoorn; rechts: vos en hamster. Al de voorgaande kaarten zijn op glanzend carton gedrukt. Deze is op mat carton.

1865. Druk in twee kleuren, wit en licht okergeel, op mat papier.

1866. Vooraanzicht op het restaurant en zijn terrassen. In de randversiering links twee eekhoortjes in stede van een enkel. Zwarte druk op glanzend carton.

1867. De St.-Pieterskerk staat rechts van de prent en niet links. Op glanzend carton.

1868. Er zijn exemplaren in gouddruk en zwartdruk, allebei op glanzend carton.

1869. Zwarte druk op wit glanzend papier.

1870. Druk idem als voorgaande kaart. In de randversiering is links een antilope en niet een hert aangebracht. Bovenaan links twee kakatoes en twee aapjes, en onderaan in 't midden een papegaai (ara) met opengespreide vleugels.

1871. Er loopt van boven naar onder dwars over 't lichaam van de olifant een snede over het oud cliché in 1865 gebruikt. Er bestaan exemplaren in gouddruk op glanzend carton, andere op gewoon dof wit carton.

1872. Het buitenissig groot formaat is $27\frac{1}{2} \times 37$ cm. De plaat zelf meet $18,7 \times 20,3$ cm. Druk in twee kleuren op mat papier, zwart en licht okergeel.

1873. In de randversiering boven op de banderol zit niet een uil, maar wel een kaketoe. Onderaan nog te vermelden een « fazant » en de kop van een jong hert. Bovenaan rechts in het getak : duif en zelfs een spinnekop te zien in haar web. Op glanzend papier. Twee verschillende drukken. Bij de eene hoofdmotief in rood en randversiering in goud; bij de andere hoofdmotief zwart, versiering rood.

1874. Van boven in de randversiering staan : pauw en spelende apen, en een kakatoe. Rechter bovenhoek : een parkiet, twee eekhoortjes, twee kolibries met hun eigenaardig nest. Geen zwanen op de vijver. Maar in de hoek links, een trapgans; midden op boord van de rivier, 'n krokodil en in de benedenhoek rechts een eend. Er bestaan ex. zwart op glanzend carton, andere met gedeeltelijk mat-gele ondergrond. Water bleef wit.

1875. In de randversiering bovenhoek rechts nog twee duiven : een kropper en een pauwstaartje. Langs onder links : ganzen, rechts broedende pelikaan en daarachter een flamingo. A. Heins del. et sculp'. Steendruk N. Heins. Op te merken in de randversiering de exotische planten, orchideeën, ook alpenplanten. 1875 : floralia-jaar. Op wit glanzend papier met lichte matgele ondergrond.

1876. Is het paviljoen der moeflons. In de randversiering boven zijn ook voorhanden een uil, valken, een kalkoen, gieren, nog een uil. Van onder ook een aalscholver(?) en een otter (niet een zeehond) en zelfs een kikvors. Op mat papier. Drie tinten, licht okergeel, licht-rose en wit.

1877. Is het hok der lama's, niet der geiten. Boven in de randversiering een druk kronkelend lintenwerk, waarop de namen voorkomen van Darwin, Daubenton, Pline, Aldrovande, Edwards, alles links van het Gents wapenschild en rechts daarvan : Linné, Cuvier, Belon, Geofroy, St. Hilaire, De Buffon. Onder het gelint links een drietal kameleons of zijn het krokodillen?. Linkerzijde : witte pauw, pauwin en ara-papegaai; rechts een pepervreter of toekan (was neushoornvogel misschien een volkse Gentse benaming?) in gevecht met een papegaai. Boven hem hangt een vleermuis. Onderaan, links en rechts, een drietal kunstig aangelegde sierbanden met boordplanten. Rechts, op een stokje, een etiketje, waarop « Les élèves de l'école d'horticulture ». De kaart is wel getekend, en namelijk met de handtekening : A. Heins delt. et sc. Op mat licht karton, geelachtige ondergrond.

1878. Dit zicht in vogelvlucht is eveneens als de kaart van 1872 van één, doch kleiner, buitenissig formaat : 18,3×23,5 cm. Voor de eerste maal wordt op een der kaarten de omgeving van het Zuidstation met spooraanleg en stoomtrein weergegeven.

1879. Links boven, het fazantenhok en rechts dat der stelt- en loopvogels. Deze kaart is wel getekend, links in het water van het beekje : H. D. M. Er bestaan ex. op glanzend papier, druk randversiering goud, middenmotief rood. Andere zijn op mat tamelijk stevig carton. Met lichtgele ondergrond.

1880. Niet het hok der struisvogels maar wel dat der kraanvogels. In de randhoeken, boven, links een gierkop, rechts de kop van een kaketoë, daaronder links een reiger, rechts een flamingo. Uitspringend in het midden van de linkerrand de kop van een ram; in de rechterrاند, de kop van een geitebok. Beneden in de rechterhoek een koppel zwanen met hun jongen, rechts een koppel pelikanen. Naast het nest zwanenjongen staat *Novembre* (sic) in hoofdletters geschreven. Ook deze kaart draagt een naamteken, de letter M, rechts van de borst van de rechtstaande pelikaan. Op mat carton.

1883. De twee erop afgebeelde dieren zijn door een palmboom gescheiden. L. Het bultrund of zeboe; R. een buffel, (Niet een bizon). Geen spoor van handtekens. Zwarte druk op wit mat carton. Er bestaan ook exemplaren zwart op wit-glanzend papier.

1884. Zwarte druk op wit mat carton.
1885. Zwarte druk op wit mat carton.
1886. De olifant. De kaart is links beneden getekend : H. D. M. Als voorgaand op mat carton.
1889. Inderdaad kameel met kinderen op zijn rug. In de randversiering echter zijn het links in de cirkel een pepervreter of toekan (niet een pelikaan), rechts een kaketoë (niet een arend). Ook een naamtekening R. S. sc. is voorhanden. Mat carton, zwarte druk.
1890. Mat carton, blauwachtig-groene druk.
1891. Mat carton, zwarte druk.
1892. Boven het hertekamp. In het midden hoofdmotief de ijsbeer. In de rand : rechts een fazant, een zeehond; links : korhoen en apen. Mat papier, zwarte druk.
1893. In het midden van de kinderoptocht bemerkt men de kindervagen door de twee lama's getrokken (zie kaart van 1890). Mat carton, blauwe druk.
1894. Inderdaad de grote vogelkooi, doch in de rand beneden links enkel een reiger en een ooievaar (geen struis- of kraanvogel), rechts beneden drie flamingo's. Bovenhoek rechts woudduif en vermoedelijk Kievit. Mat papier, groene druk.
1895. Het éne is het paviljoen der roofvogels, en het andere daarnaast van boven, het paviljoen van stelt- en loopvogels. In de randversiering geen struisvogels, doch ooievaar, kraanvogel en reiger. Mat papier, sepiadruk.
1896. Het hoofdmotief is de rots met de runderen, waaronder op de rots zelf een yak. In het kleine halfronde links de rots met de berggeiten. De vogel op zijn schommelstokje is een kaketoë, geen papegaai. Mat papier, blauwe druk.
1897. Mat papier, sepiadruk.
1898. De genoemde vogels komen er op voor; echter geen ganzen op het water, het zijn zwanen en op de oever een eendvogel. Mat papier, groene druk.
1899. Voor de tweede maal wordt de oostzijde van de omgeving van de diertuin aangeduid namelijk de sporenaanleg van het Zuidstation. Onderaan in de randversiering twee duiven : capucientje en kropper (geen kempaan) en een pepervreter of toekan. Verder kop van wapitihert en papegaai. Mat papier, sepiadruk.

Onze Vlaamse Folkloristen

JOZEF BOSMAN (1837-1896)

HONORINE BOSMAN (1867-1945)

In « Volkskunde », 53e jg. (1952), blz. 204-205, publiceerde J. Pieters, uit Serskamp, een merkwaardige studie over « Het uitgaan met de Beer in het Dendermondse » waarin hij het eigenaardig, maar uitstervend gebruik van het « beerlopen » op Nieuwjaaravond te Serskamp, Wichelen, Schellebelle, Smetlede en Wanzele, beschrijft en commentarieert. Het uitgangspunt van zijn onderzoek was een artikel van A. De Cock over « Het Lied van de Beer », verschenen in « Volkskunde », 8e jg. (1895-96) blz. 21-23; lied en gebruik, die aan A. de Cock werden meegedeeld, met de aanmerking dat het een Wichelse eigenaardigheid gold, door J. Bosman, « een flink onderwijzer uit Wichelen, één onder de vele correspondenten, die Alfons de Cock had weten warm te maken voor de studie van de Folklore », zoals J. Pieters zegt in zijn inleiding tot bovenvermelde bijdrage.

We moeten hier doen opmerken dat J. Bosman reeds lang vóór Alf. de Cock redacteur van « Volkskunde » werd, allerhande wetenswaardigheden, zowel historische als folkloristische, over Wichelen verzamelde. In hun « Geschiedenis van Wichelen » (1893), op blz. 3, brengen Fr. de Potter en J. Broeckaert in een voetnota hulde aan deze verdienstelijke zanter. Na betreurd te hebben dat het gemeentebestuur van dit Scheldedorp hun herhaalde aanvragen om inlichtingen onbeantwoord liet, voegen zij er aan toe : « Met des te meer genoegen ontvingen wij van den heer Bosman, gemeente-onderwijzer te Wichelen, tal van belangrijke inlichtingen, welke hij ons putten liet uit zijn **Aantekeningen over de gemeente Wichelen**, waarvoor wij gelukkig zijn hem hier openlijk, ten voorbeelde voor anderen, onzen dank te betuigen ». We hebben tevergeefs naar deze « Aantekeningen » gezocht, die voorzeker vele interessante gegevens over die oude gemeente bevatten. We delen er hier een uittreksel van mede, ontleend aan F. de Potter en J. Broeckaert, op. cit., blz. 22-23, omdat het een schril licht werpt op de bijgelovige denkwijze van onze landelijke bevolking op het einde der XVIIIe, begin der XIXe eeuw, « De plaats waar te Wichelen de galg stond, een driehoek vormende van 11 roeden oppervlakte, bleef, lang nog na de verdwijning van dit strafuig, in afschuw bij het volk. Alhoe-

wel gans kosteloos te gebruiken, wilde niemand het tot de teelt van enige veldvrucht benuttigen. Overdekt met netels en distels, lag het daar, als het ware, onder een afstotelijke mantel te rusten, verlaten van God en de mensen. Ondanks zijn kwade faam, in de verhalen van spoken en heksen, die er eertijds schenen gezien te zijn, durfde zeker stoutmoedig landman het wagen de gevloekte akker zorgvuldig om te spitten en met aardappelen te beplanten. Nauwelijks schoten deze uit, of ze waren het onderwerp der algemene bespreking. Deze had op de bladeren een aantal rode vlekken bespeurd, gene had een stengel verbroken en er overvloedig bloed uit zien vloeien; een derde had een knol onderzocht en deze was niet alleen wit, maar inwendig gans bloedrood! Er niet aan te twijfelen; 't was het bloed der gerechten, dat zich in de vruchten openbaarde. De landbouwer, die zich door deze en andere onheilspellende verzinsels enigszins verontrust gevoelde, bestemde de inge oogste knollen voor het vee, dat wel verre van er zich door te ontsteken, de mildheid van zijn meester ruimschoots vergoedde. Aangemoedigd door deze uitslag, zette hij de bebouwing van het galgeveld ijverig voort, zonder zich nog in 't minst om de schrik-aanjagende voorspellingen zijner bureu te storen. Weldra verdwenen al de vertelsels van bloed en bloedvlekken en het galgeveld bleek een veld gelijk een ander te zijn. Heden ten dage is het dan ook, dank aan de verstandige ontwikkeling der bevolking, volkomen in zijn eer hersteld.»

De sage : « De Duivel te Wichelen », door De Potter en Broeckaert in hun « Geschiedenis van Wichelen » opgenomen en hun door J. Bosman meegedeeld, betreft een historische persoon, een zekere van der Steen of van Steene, meer gekend onder de naam van Hansken en geboortig van Waasmunster, die zich later naar Stekene ging vestigen, waar hij voor zijn misdrijven en zijn liederlijk leven in Juni 1637 terechtgesteld werd (zie De Potter en Broeckaert, Geschiedenis van Stekene (1880), blz. 48-49). Een variante ervan werd opgenomen in de « Vlaamse Sagen », van Alf. De Cock, onder de titel : « Een verbond met de Duivel » (n° 196).

Jozef Bosman werd geboren te Lebbecke op 4 Juni 1837 en kwam zich te Wichelen-Margote vestigen als onderwijzer op 15 December 1860. Hij overleed aldaar als rustend hoofdonderwijzer op 11 October 1896. Hij was op 9 Juli 1863 te Uitbergen gehuwd met Juffrouw Stefanie Slabbaert, geboortig van Kalken. Uit dit huwelijk werd Juffrouw Honorine, Maria Bosman te Wichelen, op 24 September

1867, geboren. Zij behaalde het diploma van onderwijzeres aan de Rijksnormaalschool te Gent in 1887, werd achtereenvolgens onderwijzeres aan de vrije school te Ninove van 15 April 1889 tot 8 Februari 1897, aan de gemeentelijke meisjesschool der Geraardbergsestraat, aldaar, tot 14 September 1918, toen zij tot schoolbestuurster benoemd werd van dezelfde school en later van die van de Oude Kaai, functie die ze bleef waarnemen tot op 31 December 1926. Ze werd gepensionneerd op 1 Januari 1927. Ze verliet Ninove voor Wemmel op 23 Februari 1945 en overleed te Lede op 25 April 1945. Ze was zeer bevriend met de familie De Cock. Mevrouw A. De Cock was immers, evenals haar vader, afkomstig van Lebbeke. In de verzameling « Vlaamse Sagen uit den Volksmond » zijn er 27 sagen van haar opgenomen. In een nota zegt A. de Cock, dat al deze sagen opgetekend werden in 1893 en 1894. 20 ervan zijn uit Wichelen, 1 is uit Westrem, nl. « De Waterduivel te Wetteren », ook verschenen in « Volkskunde », 1e jg., 1888, blz. 16, 2 zijn uit Uitbergen, 2 uit Ninove, 1 uit Viane en 1 uit Maria-Lierde. Waarschijnlijk dat de meeste sagen uit Wichelen haar zullen meege-deeld zijn door haar vader.

F. VAN ES.

Kalender- en Weerspreuken.

Bloeit de linde al met Sint Jan,
Met Sint Jacob, rijpe rogge, man!

De beste bieën vóór Sint Jan
Altijd aan het zwermen gaan.

't Is voor den oest bijzonder goed,
Als 't Sint Applonia waaien doet.

Trekt de bosduif vroeg naar 't Zuiden,
Een strenge winter zal 't beduiden.

Op Paasavond, wind uit 't Noorden :
Zeven weken
Dan te reke
Blaast hij uit dezelfde oorden.

J. V.

Oostvlaamse Folkloristische Bibliografie

(18^e vervolg)⁽¹⁾

SINT ANNA. Linden (R. van der). — Zottegem. Verering van de H. Moeder Anna. Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring 1952-1953, blz. 47-50. Geïllustreerd met lino-snede door G. Mangeleer.

(Handelt over de kapel van de H. Moeder Anna in de Frans de Beekstraat, te Zottegem, opgericht in 1822).

IDEM. Linden (R. van der). — De Kapel van de H. Moeder Anna. Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring. 1952-1953, blz. 46. Geïllustreerd.

(Over de verdwenen kapel van de H. Anna, die stond in de Godveerdegemstraat).

IDEM. Linden (R. van der). — Bottelare. Viering van de H. Moeder Anna. Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring. 1952-1953, blz. 51-69. Geïllustreerd.

(De H. Anna wordt te Bottelare sedert het begin der 17^e eeuw vereerd. Geschiedenis van de verering. Het bedevaartvaantje en andere iconografische documenten. De bedevaart van Deerlijk naar Bottelare).

BIJNAMEN. Vandenhaute (Albert). — Parike, het verbrand dorp. Oost-Vlaanderen. Tweemaandelijks Tijdschrift van de Federatie voor Toerisme in O. Vl. 3^e jg., n° 6 (1954), blz. 5.

(Parike wordt nu nog « het verbrand dorp » geheten, omdat het in 1453 door de Gentenaars platgebrand werd).

BOUWGEBRUIK. Janssens C. ss. R. (Pr.). — « Heiligdommekes » onder de huisdrempel. Volkskunde, 53^e jg., n° 1 (1954); blz. 37-38.

(Bij de herstelling van een huis te Bazel-Waas in 1953 werd onder de drempel een klein vaasje gevonden uit potaarde, waarin een stukje gewijde was, een deeltje van een Agnus Dei of van een paasnagel. Het is voor S. een aanleiding om te handelen over het oud-christelijk gebruik, de ingang van een nieuwgebouwd huis door het in metselen van een reliek of gewijd voorwerp (Agnus Dei, paasnagel en de geëvolueerde vorm: een zakje gewijde rozabladeren) te verzekeren tegen alle boze invloeden en alle onheilen. De kracht dezer voorwerpen ligt in de wijdingsgebeden).

(1) Zie Oostvl. Zanten XVI (1941), 119, 166; XVII (1942), 114, 190; XVIII (1943), 91; XIX (1944), 19, 69; XXI (1946), 22; XXII (1947), 21; XXIII (1948), 7, 72; XXIV (1949), 111; XXV (1950), 73; XXVI (1951), 90; XXVII (1952), 19, 123; XXVIII (1953), 105; XXIX (1954), 150.

BURGERWACHT. Boel (Baziel). — Een conflict tussen de Kommandant van de Aalsterse « Garde-Civiek » en enkele Karnavalvierders... 80 jaar geleden. *Het Land van Aalst*, 6^e jg. (1954), n° 6, blz. 321-332.

(Over een parodieoptocht van de « garde civiek » door een 30-tal verkleden op Karnavalzondag, 15 Februari 1874, met tussenkomst van kolonel Van Assche. De zaak kwam voor de Correctionele rechtbank van Dendermonde, nadien voor de tuchtraad van de Burgerwacht te Aalst, om te eindigen voor het Hof van Verbreking op 9 Februari 1875. Al de uitspraken dezer drie rechterlijke instanties worden beknopt meegedeeld).

SINT CORNELIUS. Pieters (J.). — Hoe men op het einde van de XIIe eeuw Sint-Cornelius vereerde te Ninove. *Het Land van Aalst*, 6^e jg. (1954), n° 2, blz. 111-116.

(Naar het Mirakelboek van Sint Cornelius, einde der XIIe eeuw, handelt S. over de soorten van ziekten, inz. de vallende ziekte en het koudvuur, waarvoor men St. C. ter hulp kwam roepen, over het verspreidingsgebied der verering, over de manier van behandeling der ziekten, zoals overnachten, oproepen, de boete, het gebruik van gewijd water en relikwater. Nu is het vooral tegen de stuipen bij kinderen dat men St. C. vereert te Ninove).

DRIEKONINGENNAMEN. J. H. — Drielingen en Driekoningen. *Biekerf*, 55e jg., n° 10 (1954), blz. 224.

(Mannelijké drielingen op Driekoningenavond geboren ontvangen de namen der Driekoningen. (Zie Biekerf 1953, blz. 106). Nog een voorbeeld uit Oost-Vlaanderen uit 1851 en vermeld in de « Kronijk » van de « Provincialen Wegwijzer van Westvlaanderen » (1852). Geen vermelding van gemeente. Welke?)

FOLKLORE-MUSEUM. Linden (Lic. R. van der). — Museum voor Folklore en Geschiedenis te Zottegem. Oost-Vlaanderen. *Tweemaandelijks Tijdschrift van de Federatie voor Toerisme in O. Vl.*, 3^e jg., n° 6 (1954), blz. 6-7. Geïllustreerd.

(Korte beschrijving van vermeld museum, officieel geopend op 21 April 1951 en waarvan ons medelid dhr. Omer Coessens conservator is).

IDEM. P. V(an) L(ishout). — Een juweel wordt schoongemaakt. Kinderen Alijnshospicie bestemd voor het Museum van Folklore. *Het Laatste Nieuws*, 24/10/54. Geïllustreerd.

(Over de herstellingen aan het Kinderen Alijnshospicie en het onderbrengen aldaar van de verzamelingen van het Folklore-museum naar het plan voorgesteld door de conservator J. Boes).

FOLKLORE-WETENSCHAP. Keyser (P. de). — Volkskunde in de Branding. *Volkskunde* 55^e jg., n° 4 (1954), blz. 161-170.

(S. handelt eens te meer over de verschillende hedendaagse theorieën over doel en betekenis der folklore-wetenschap, haar studieobject, de te volgen

methoden, de wetten, die het ontstaan en de evolutie der folkloristische verschijnselen beheersen en speciaal over de wet der ontvouwing of ontplooiing door de Oostenrijker Prof. Koren in zijn werkje: « Volkskunde in der Gegenwart » (Graz, 1952), toegelicht, waarbij aangetoond wordt dat de familie hoeft het uitgangspunt te zijn van het volkskundig onderzoek).

GENTSE DRAAK. (P. Schroeder). — Le Dragon du Beffroi de Gand. Le Patriote Illustré, 3/1/54. Geïllustreerd.

(Beschrijving en de bekende sage van de draak van het Belfort, het Gents palladium).

HEKSEN. Wouters-Ceuppens (G.). — Iets over de historische heks. Volkskunde, 55e jg. (1954), blz. 138-141.

(Aan de hand van een paar vonnissen tegen eenzelfde persoon, uitgesproken door de Gentse Schepenvanck in 1575 en in 1598, toont S. aan dat op het einde der 16^e, begin 17^e eeuw ieder heksenproces een ketterproces wordt i. p. v. een crimineel proces. Zij tracht ook de persoon van de historische heks te doen herleven, haar plaats in de gemeenschap en de atmosfeer, die zij rondom zich schept, te schetsen).

IDEM. Meyer (M. de). — De Enquête voor de Volkskunde-Atlas. Overdruk uit Jaarboek V der Nationale Commissie voor Folklore. Verhalen over heksen. Blz. 27-35.

(Van deze tien verhalen, antwoorden op de eerste vragenlijst van de Nationale Commissie voor Folklore, één uit Oost-Vlaanderen over heksengeloof te St.-Martens-Latem).

HERALDIEK. Melkenbeeck (J.). — De Gemeentewapens van het Land van Aalst. Het Land van Aalst, 6e jg. (1954), n° 3, blz. 190-208; n° 4, blz. 228-253; n° 5, blz. 283-306; n° 6, blz. 333-357. Geïllustreerd met 5 platen met afbeeldingen der bestaande gemeentewapens en met talrijke cliché's van oude zegels, ontleend aan « Sceaux et Armoiries de la Flandre » door burggraaf de Ghellinck Vaernewijck.

(In n° 3, 1e deel: Ontstaan en ontwikkeling van de heraldiek. De zegelkunde, zusterwetenschap der heraldiek. Hoe kwamen de gemeenten in het bezit van een eigen wapen? In n° 4, 2e deel: Geschiedenis en beschrijving der gemeentewapens van het Land van Aalst: Van Aaigem tot en met Kerksen. In n° 5, 2^e deel (vervolg): Van Kwaremont tot Roborst. In n° 6, 2^e deel (vervolg): Van Ronse tot Zulzeke. Een bijlage en bibliografie).

KINDERBIJNAMEN. Foncke (Prof. D^r. Robert). — Al lezende in de « Middelnederlandse Geestelijke Gedichten, Liederen, Rijmspreuken en Exempelen, uitgegeven door D^r. Luc. Indestege ». Verslagen en Mededelingen der Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde, 1954, n° 3 (Mei-Juni-Juli), blz. 331-340.

(S. betoogt o.a. dat het Mndl. woord « bonifant », of bonefant » niet betekent koorknaap of vondeling, maar arme scholier, arme student. Het was

dus niet voor een wezen- of vondelingengesticht, zoals L. Lievevrouw in « Bijnamen der Gentenaars (Oostvl. Zanten, XVIII (1943), blz. 105) beweert, dat ridder Simon van Mirabello, heer van Halen, zijn hotel in de Burgstraat afstond, maar voor een gesticht van arme scholieren, « domus bonorum puerorum ». Ook moet het ontstaan van dit gesticht hoger opklimmen dan 1373).

KLOKKEN. Foncke (Prof. D^r. R.). — Wat Klokken roepen. Versl. en Med. der Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde. 1954, n° 1 (Jan.-Febr.), blz. 21-46. Overdruk : 28 blz. (Handelt beknopt over de geschiedenis, de verspreiding en vooral de rol en de betekenis van de klokken in het volksleven, het volksgeloof, de volkstaal en de volkshumor, inz. in Duitsland, om te eindigen met een 17^e-eeuwse gedicht over « 't Gheluyt van de Klockskens van Brussel, Vespers-ghewys », door S. reeds besproken in « Volkskunde », 24^e jg. (1913), blz. 240. Bij de talrijke bibliografische gegevens over de klokken ontbreken en de vervolgartikels van A. Harou in « Ons Volksleven », 3^e jg. (1891), 4^e jg. (1892), 5^e jg. (1893), 6^e jg. (1894) en die van Jos. Van Vlierberghe in « Vlaamsche Zanten », 1^e jg. (1899) en 4^e jg. (1902)).

LANDSCHAP. De Leie. Land - Volk - Kunst. N° 2 van de brochurenreeks « Ken Oost-Vlaanderen ». Uitgever : Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen. Gent, 1954, VIII en 188 blz. Geïllustreerd.

(Zie bespreking in Oostvl. Zanten, 29^e jg, n° 6 (1954), blz. 193).

MARKTEN. Demey (A.). — Elke week te Kruishoutem. De grootste eiermarkt van het land. Het Laatste Nieuws, 20/5/54. Geïllustreerd.

(Beschrijving van de eiermarkt, die sedert 1670 elke dinsdagvoormiddag te Kruishoutem plaats vindt en het verzamelpunt is van bijna alle eierhandelaars van het land).

MARKTLIED. Stalpaert (Hervé). — Marktliederen over emigratie naar Vera-Paz. Biekorf. 55e jg., n° 11 (1954), blz. 257-269.

(Beschrijving en ontleding van 6 marktliederen op vliegende bladen over de landverhuizingen naar Vera-Paz (3), naar Luilekkerland (1), naar Amerika (1) en naar Brazilië (1). Een ervan is specifiek Gents. Afdruk van 3 volledige teksten).

MOLENS. Wind- en Watermolens in het Arrondissement Aalst. Oost-Vlaanderen. Tweemaandelijks Tijdschrift van de Federatie van Toerisme in O.-Vl., 3^e jg., n° 6 (1954), blz. 14.

(Lijst van wind- en watermolens opgemaakt op initiatief van dhr. J. Van Beneden, arrondissementcommissaris te Aalst. Er wordt vermeld of de windmolens in goede, betrekkelijk goede, slechte staat, of ten dele afgebroken zijn, ook welke molens nog in werking zijn).

O. L. VROUW. Vleeschouwer (F. De). — De Geschiedenis van de Werfkapel te Aalst met het beeld van O. L. Vrouw ter Druiven. Tweede wederopbouw van de kapel, 1782. Mariaal Tijdschrift, 24^e jg., 15 Juni 1954, blz. 89-91. Geïllustreerd.

IDEM. Brabandt (E. H. Albert van). — De Geschiedenis van den zilveren Troon voor het Beeld van O. L. Vrouw ter Rive in de Kerk van St. Marien of St. Pieters neffens Ghendt. Mariaal Tijdschrift, 24^e jg., 15 Juni 1954, blz. 70-72. Geïllustreerd.

IDEM. Linden (R. van der). — Onze Lieve Vrouw ten Bosse in Nieuwkerke-Waas. Oorsprong van de Bedevaartplaats. Mariaal Tijdschrift, 24^e jg., 15 Juni 1954, blz. 77-79. Geïllustreerd.

(De geschiedkundige gegevens zijn ontleend aan het werk van J. van Vlierberghe: « De Kapellen in Waasland »).

IDEM. X. — Kapel van Barendonk. Oost-Vlaanderen. Tweemaandelijks Tijdschrift van de Federatie voor Toerisme in O.-Vl. 3^e jg., n^r 5 (Sept.-Oct. 1954), blz. 4. Geïllustreerd.

IDEM. Linden (R. van der). — De Kapel van O. L. Vrouw van Lourdes. Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring 1952-1953, blz. 70.

(Over de verdwenen kapel van O. L. Vrouw van Lourdes in de Godveerdegestraat te Zottegem).

IDEM. X (Schroeder P.). — Notre-Dame au Crocodile. Le Patriote Illustré, 14/3/1954. Geïllustreerd.

(Handelt over de legende van O. L. Vrouw van de Kerselaar te Edelare en over die van de krokodil, waarvan een houten nabootsing aan de zoldering van de kapel hangt. Het gebruik Kerselaarse Krakelingen, met witte draad verbonden tot een paternoster, mee te dragen is niet vermeld).

IDEM. Z. Eerw. H. Ivens, pastoor. — O. L. Vrouw van Gaverland te Melsele-Waas. Oost-Vlaanderen. Tweemaandelijks Tijdschrift van de Federatie voor Toerisme in O.-Vl., 3^e jg., n^r 4 (Juli-Aug. 1954), blz. 7. Geïllustreerd.

(Legende, historisch overzicht. In Mei offer der eerstelingen van hun vruchten aan O. L. Vrouw door de tuiniers en aardbeziënkwekers van Melsele en omstreken).

OMMEGANGEN. Brouwer (J. De). — De Ommegangstaties van 1673 te Lede. Het Land van Aalst, 6^e jg. (1934), blz. 130-134. 7 illustraties.

(Langsheen de ommegangsweg te Lede werden in de 17^e eeuw zes kapelletjes of statiën gebouwd, die ieder voorzien waren in de tweede helft van dezelfde

eeuw van beelden, voorstellende de Zeven Weeën van Maria. Het zijn kleine houten reliëfs in hartvorm, die lange jaren op de zolder van de sacristie lagen en nu in het bezit zijn van Dr Fr. Bessems, die ze liet herstellen).

OPENLUCHTMUSEA. Foncke (Prof. Dr. Rob.). — Over Openluchtmusea voor Volkskunde. De Vlaamse Gids, 38^e jg., n° 3 (Maart 1954), blz. 139-149.

(Handelt eerst over het Openluchtmuseum te Arnhem en over zijn stichting in 1912 door Fr. Ad. Hoefer (1850-1938); waarbij S. ook wijst op de zeer verdienstelijke en te weinig bekende actie van Prof. Dr H. Logeman, die in de jaren 1910-1913 met de pen en het woord ijverde voor de stichting van een Openluchtmuseum te Gent, actie die Prof. de Keyser reeds in het licht stelde in zijn bijdrage: « Uit de voorgeschiedenis van het Nederlands Openluchtmuseum », verschenen in Volkskunde, 53^e jg. (1952), blz. 138-143. Verder deelt S. bijzonderheden mede over de Skandinavische, de Duitse Openluchtmusea (Museumdorf bij Königsberg, 1912; Museumdorf Cloppenburg, 1922) en vooral over het nieuwe Oostenrijkse: Das Kärtner Freilichtmuseum am Kreuzberg in Klagenfurt (1952), om te eindigen met de stichting in 1953 door het Provinciaal Bestuur van Limburg van het Openluchtmuseum te Bokrijk, dat hij hoopt te zien uitgroeien tot een nationale instelling voor gans het Vlaamse land).

PERSOONSNAMEN. Gaublomme (Valère). — Het aantal woningen en de naam der gezinshoofden te St.-Martens-Lierde ten jare 1571. Het Land van Aalst, 6e jg. (1954), blz. 116-120.

(Opgesteld aan de hand van het penningboek (1571) van St.-Martens-Lierde, Stadsarchief Gent).

IDEM. Brouwer (J. de). — Buitenpoortersboek van Geraardsbergen van 1396 met bewerking. Uitgave Oostvlaams Verbond van de kringen voor Geschiedenis. Documentatie: n° 2. Gent, 1954, 109 blz.

(Deze lijst van buitenpoorters der stad Geraardsbergen, geklasseerd volgens de gemeenten van verblijf, is ontleend aan het register n° 45971, Fonds der Rekenkamer in het Alg. Rijksarchief te Brussel. Een rijke bron voor de naamkunde. Ook verschenen als n° 1, 6^e jg. (1954) van « Het Land van Aalst »).

SINT-PIETER. Janssens C. ss. R. (Pr.). — Sinte-Pietersfeesten in Waasland. Volkskunde, 55^e jg. (1954), blz. 110-113.

(Aanvulling, wat betreft de viering van St.-Pietersfeest te Haasdonk, van het artikel door S. gepubliceerd in « Volkskunde », jg. 1950, blz. 156).

SINT-PIETERSOMMEGANG. Oe. — De St.-Pietersommegang te Eine. Tevens eerste wijding der landbouwtractoren en jeeps. Het Laatste Nieuws, 1/7/54.

(Beschrijving van de aloude St.-Pietersommegang te Eine in 1954, met deelname der ruitersgilden van Eine en van de omliggende gemeenten. Voor de eerste maal wijding van landbouwtractoren en jeeps).

PIJPEN. Es (F. van). — De Pijpenverzameling van het Folklore-museum van Gent. Het Laatste Nieuws, 8/8/54. Geïllustreerd.

POPPENSPEL. Ave. — Internationaal toernooi voor poppenkasten te Aalst. Goed Nieuws voor de Vrouw. Weekblad, 3^e jg. (1954), n° 46 (13 Nov.), blz. 2-3, n° 47 (16 Nov.), blz. 2-3. Geïllustreerd.

(Omstandig verslag met illustraties over de vertoningen der drie poppenkasten « Wim Verleen », uit Brugge, « Festival Poppentoneel », uit Gentbrugge, en « Arlequin », uit Meliskerke (Zeeland). Over dit toernooi, ingericht door « Poppentheater De Troubadours », dat te Aalst doorging van 26 Sept. tot 21 Nov. 1954 en waaraan 16 poppenkasten, waaronder 5 Nederlandse, deelnamen, zie verslagen over de prijsuitreiking in « Het Volk » van 22/11/54, « Het Laatste Nieuws » van 23/11/54, « 't Vrije Volksblad » van 23/11/54, « De Gazet van Aalst » van 25/11/54, en de samenvatting van de rede van onze voorzitter, uit naam van de juryleden, in « De Landwacht » van 28/11/54).

REDERIJKERSKAMERS. Bossche (Michel van den). — « Rhetorica dat Groeyt, Waer Liefde en Eendragt Bloeyt ». Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring 1952-1953, blz. 125-163.

(Historiek van de Zottegemse rederijderskamer « De Zuigelingen van Polus », gedurende de tweede helft der XIXe eeuw).

REUZEN. X (G. Staes). — Rond de Reus van de Nieuwe Parochie. Beveren (Waas). Nieuwe Parochie Kermisprogramma 1954. Folkloristische Stoet, 9 Mei 1954, blz. 1-3.

(Over het ontstaan van de nieuwe reus der Nieuwe Parochie: Sef de Puitenslager, die gedoopt werd op 9 Mei 1954. Naast « geitekoppen » dragen de Beverenaars ook de spotnaam van « puitenslagers », omdat er aldaar, vooral op de wijken Thijskenshoek, de Klappenhoek en Zillebeek talrijke « specialisten » in het puitenslagen woonden, die de puitenbillekens, een lekkernij, verkochten. In dit artikel komt nog een ander ongeboekte spotnaam voor: « de kasseidieven van Haasdonk », vroeger « de roste koppen »).

SPOTNAMEN. Zie Reuzen en Volkshumor.

STALKAARSEN. Meyer (M. de). — De Enquête over de Volkskunde-Atlas. Overdruk uit Jaarboek V der Nationale Commissie voor Folklore. Verhalen over doodkaarsen, stalkaarsen, stallichten, dwaaslichten, dwaallichten. Blz. 4-22.

(Van deze verhalen, antwoorden op de eerste vragenlijst door de Nationale Commissie voor Folklore uitgegeven voor het Volkskunde-atlas van Nederland en Vlaams-België, werden de 25 belangrijkste hier gepubliceerd, waaronder voor Oost-Vlaanderen één uit Bassevelde, één uit Beveren-Waas en één uit Aalst).

TEIRLINCK (ISIDOR). Demey (A.). — Herdenking Isidor Teirlinck. Een baanbrekend Volkskundige. Het Laatste Nieuws, 26/6/54. Met portret.

(Handelt over de wetenschappelijke en inzonderheid over de folkloristische bedrijvigheid van Is. Teirlinck, bij gelegenheid van diens twintigjarig overlijden, nl. op 28 Juni 1934).

VERENIGINGSLEVEN. Demol (A.). — De Koning der Leugenaars gekroond. Het Laatste Nieuws, 11/12/54. Geïllustreerd.

(Omstandige beschrijving van het reglement en van de aanstelling van de Koning en de Koningin van de Leugenaarsclub te Anderlecht, gesticht in 1953. Er wordt ook melding gemaakt van de bekende Leugenaarsclub te Putte (Antwerpen) en van een dergelijke vereniging, die veertig jaar geleden bestaan heeft op de Ottergemse steenweg te Gent. Wie kan ons inlichtingen verschaffen over deze laatste? Zie ook « De Zweep », 19/12/54, blz. 3 : « De Club der Leugenotjes ». Geïllustreerd).

VOLKSFEESTEN. A. D. — St.-Niklaas herleefde het Verleden. Markt herschapen in « decor » van 440 jaar geleden. De Zweep, 16/5/54, blz. 10-11. Geïllustreerd.

(Over de herdenkingsfeesten van het 440-jarig bestaan van de derde grootste markt van Europa op 2, 6, 8 en 9 Mei 1954, met ook enkele geschiedkundige gegevens).

VOLKSGELOOF. Helder (Max) (Willy Courteaux). — Heksen? Spoken? Dwaallichten? Humoradio. Geïllustreerd Weekblad, 17^e jg., n° 620 (27 Juli 1952), blz. 63-65. Geïllustreerd.

(Een interview van verschillende Aalsterse zegslieden over het geloof aan heksen (kwaaië vrouwen), toverij in stal en huis, spoken, dwaallichtjes of stalkaarsen, Kludde, de Vuurman, de Jippenessen, de alf. Als illustratie de portretten der verschillende ondervraagde personen).

IDEM. Janssens C. ss. R. (Pr.). — Afweertekens in Waasland. Volkskunde, 55^e jg., n° 4 (1954), blz. 177-182.

(S. handelt niet alleen over de witgekalkte afweertekens tegen boze geesten en toverij op de bakstenen muren van schuren en woonhuis aangebracht, zoals kalkstrepn rond deur- en vensteropeningen en keldermonden, kruisen, hartvormige versieringen, cirkels, maar ook over allerhande bijgeloof aan dodenkoetsen, stalkaarsen, tovenaars en heksen en hun kwaad bedrijf. De aangehaalde gegevens zijn uit Bazel en het omliggende).

VOLKSGENEESKUNDE. Foncke (Prof. D^r. Robert). Tegen de Hik. Overdruk uit Handelingen VII der Zuidnederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis, 1953, 18 blz. (gepagineerd : 25-42).

(De verschillende benamingen van de hik in de volkstaal, natuurlijke en magische middelen tegen de hik, toverspreuken (Vlaamse, Waalse, Duitse), steeds met commentaar).

VOLKSHUMOR. Pieters (Jules). — Spotgezegden en zegswijzen over en rond « de Vier Uitersten ». Het Land van Aalst, 6e jg., n° 5 (1954), blz. 265-273.

(De « Vier Uitersten » zijn de vier gemeenten Impe, Serskamp, Wanzele en Smetlede (en niet Uitbergen zoals in vroegere verzamelingen van spotgezegden opgegeven), omdat zij tot in 1802 één der uiteinden van het aartsbisdom Mechelen vormden. Alleen onder de geestelijkheid wordt de benaming nog somwijlen gebruikt. S. deelt een rijke oogst mee van volksgezegden en -uitdrukkingen, waarin de namen van deze vier kleine gemeenten voorkomen, alsook van enkele omliggende gemeenten: Wetteren, Wichelen, Lede, Vlierzele, Oordegem, Westrem en Bavegem. Hij stelt vast dat de eigenlijke spotnamen op gemeenten verdwijnen, doch dat talrijke spotgezegden nog voortleven).

VOLKSLIED. Bossche (Lic. N. van den). — De Burgemeester van Zottegem. Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring 1952-1953, blz. 98.

(Volklied uit de streek van Gistel, ontleend aan een kluchtje: « Verrassing », geschreven door E. H. De Grijsse rond 1911 voor de jongelingenkring van Gistel).

IDEM. Schautteert (Lic. Arm.). — De Familie Stastok en Zottegem. Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring 1952-1953, blz. 164.

(Een Zottegemse variante van het boerinnenliedje uit de novelle « De Familie Stastok », uit Hildebrand's « Camera Obscura »: « Klompertjes en zijn wijfje, die zouden vroeg opstaan... »).

IDEM. Bossche (Lic. N. van den). — Christelijk en Stichtbaer Liedeken van het Natuerlijk Kaertenspel. Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring 1952-1953, blz. 209-213.

(Een Zottegemse versie van het bekende lied, waarvan reeds enkele varianten verschenen zijn in Oostvl. Zanten, 5^e jg (1930), blz. 98-104; 6^e jg. (1931), blz. 50-52; 27^e jg. (1952), blz. 141-143 en in Biekorf, 37^e jg. (1931), blz. 128).

VOLKSTAAL. Keyser (Prof. D^r. P. de). — Iets over slangvorming in het Gents. Taal en Tongval, 6^e jg. (1954), n° 2-3, blz. 75-78.

(In dit artikel opgedragen aan Prof. Dr. Edg. Blancquaert, bij gelegenheid van diens 60^e verjaardag, geeft S. na vluchtig onderzoek te hebben wat « slang » is en hoe het ontstaat, enkele voorbeelden van slangwoorden in de taal der Gentsche teerlingspelers en dit aan de hand van « Een Teerlingspel in Gent », door L. Lievevrouw. Hij is overtuigd dat de dialectoloog moet trachten door te dringen tot de psychologische en volkskundige drijfveren van de slangvorming in de gewesttaal en zich dus niet kan of mag beperken tot de taalkundige aspecten van de taalgeografie).

VOLKSZEDEN. Smaele (F. de). — Relletjes op de Koekamer te Schorisse in 1726. Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring 1952-1953, blz. 97-117.

(Dit relaas van de boerenrelletjes te Schorisse, wijk de Koekamer, in 1726, werpt een schril licht op de verwilderde zeden van de buitenlieden in de XVIIIe eeuw).

WATERPUTTEN. Courteaux (Fritz). — Publieke Waterputten op en rond de Markt te Aalst. Het Land van Aalst, 6^e jg., n° 4 (1954), blz. 257.

WEGEN. Verstraete (Daniël). — Oude wegen. Uitgave Verbond van de Kringen voor Geschiedenis van Oost-Vlaanderen. Voorlichtingsreeks, n° 16, Gent, 1953, 23 blz.

Methodische gegevens voor de studie der oude wegen, inzonderheid in Oost-Vlaanderen. Invloeden die het oude wegennet hebben gewijzigd en invloed der wegen op de grenzen der parochies en op de bewoning).

PERSONALIA.

De Heer L. Defraye vereremerkt.

We vernemen dat ons geacht medelid de Heer L. Defraye, de gekende heemkundige uit Deerlijk die ook medewerker is aan ons tijdschrift, benoemd werd tot Ridder in de Kroonorde. Onze hartelijkste gelukwensen.

Het Bestuur.

De Volksdichter Pee van Hoeye te Zeveneken.

Ook het stille dorpje Zeveneken in de Ledegouw, heeft het geluk gehad onder zijn dorpelingen een volksdichter te tellen n.l. Petrus van Hoye. Hij werd geboren te Lokeren op 1 November 1955 en overleed te Zeveneken op 20 Februari 1942.

Lange tijd was hij te Zeveneken vaandrig der Kon. Harmonie St. Cecilia. Hij was een man met opgeruimd gemoed, steeds welgezind en zijn «muziek» was als een stukje van zijn eigen leven. Hij was een der typische volksdichters die om hun humoristische geaardheid in het volksgeheugen blijven voortleven. Zijn spreuken en gezegden zijn nog gemeengoed onder het volk.

Toen de fiets uitgevonden was, hebben vele volksdichters, onder wie ook Pee van Hoye dit nieuw vervoermiddel bezongen. Het kluchtlied van René Vermandere «Velocipedalia» tekent juist met welke ogen onze volksdichters iets nieuws als de fiets opnamen. Dit liedje bevat 6 strofen, waarvan we het eerste overnemen :

VELOCIPEDALIA.

Daar rolt sinds korten tijd een rijtuig door ons straten,
Waarvan hij die 't bestuurt en ros en ruiter is.
Te voet gaat niemand meer, en 't paard miskend, verlaten,
Komt enkel nog te pas voor 't maken van saucies.
Dat ding dat wordt alhier velossepeerd geheeten,
In Holland is 't een fiets, in Frankrijk een bécane.
't Is cycle in England, en die nog meer wil weten,
Die luistre naar 't refrain en poge te verstaan :
't Is veloci, 't is velola, velocipedalia.⁽¹⁾

Het spreekt van zelf dat onze voorouders, met dit nieuw rijtuig ook hun krachten zouden meten.

Zo werd te Zeveneken een fietswedstrijd ingericht, die voor onze dichter Pee van Hoye inspiratie bezorgde voor een lang volks dicht. Het « gedicht » op zichzelf zou lang niet zo belangwekkend zijn, moesten er geen namen in voorkomen. Maar zie onze volksdichter stond naar de wedstrijd te zien, samen met zijn geburen uit het Meulestraatje. Het gaf hem allerlei uitroepingen in de mond en het werd een rijmken, waarin hij al de bewoners van huis tot huis, uit zijn straat vernoemde. Hoor maar, hijzelf woonde in 't midden van het Meulestraatje :

Ze komen afgeschoven, zei Henri Van Boven,
't Zijn allemaal goelevers, zei Naandje Stevens,
't Is entre-deux, zei Lodden Halleux (Olieux),
Trekt hulder plan, zei Meester Jan, (onderwijzer)
't Zijn vremde(n), zei Jan Van den Hende,
't Zijn wevers, zei Ceryl Stevens,
Ze komen van Hamme, zei Mie Van Damme,
Ge kunt 't hun ne keer vragen, zei Pee Verhaegen,
'k Heb ze gewinkt, zei Ceryl Platinck,
Jaag ze naar huus (huis), zei Scheirus,
'k Weet iets anders, zei Peerken Lammens,
Elk ne klaas⁽²⁾, zei Wardjen Maas,
Elk zijn paart, zei Henri Audenaert,
Ze zitten in de cheese, zei Leon Meese,
Ze komen in galo, zei Pee van Hoye,
'k En doe nie' mee, zei Nard Baeté,
't Zijn der vele, zei ze Ceele, (Ceele de Roeck)
Ze zijn er nog niet allemaele, zei Charel de Waele,
Leg ze op de(n) rooster, zei 't Klooster,

(1) Zie onze bijdrage in Toerisme XIII jg. (1934) blz. 833.

(2) « Ne klaas » was een uit meel gebakken Sinterklaasfiguur op een takje vastgestoken, welke op de wijkkermis van « Den Hul » verkocht werd. Deze wijkkermis valt steeds enkele dagen vóór Sinterklaasdag. Een plaaggezegde is daar ook nog van overgebleven. Wanneer iemand vraagt « Wat krijg ik? » Dan antwoordt men : « Ne klaas op een stokken ».

Ze komen gelijk van de letrutte (retraite), zei Tjef Cnudde,
Ze zitten gelijk op de(n) pot, zei Raymond Verlot,
Ze trekken maar ne vieze smoel, zei Vispoel,
Maak maar plekke (plaats), zei Gustaaf Van Hecke,
Geef ze ne flink, zei Maandje Schinck,
D'hei 'k ook gezei, (Dat heb ik ook gezeid) zei Miel Launaye⁽³⁾.

Vele personen die Pee Van Hoye hierin vernoemde heeft hijzelf overleefd, dit zal hij zeker niet gedacht hebben, toen hij zijn rijmstukje uitsprak.

We willen nog even stilstaan bij het woord « letrutte » voor retraite. Hier heeft men blijkbaar te doen met een bekend verschijnsel, nl. de omvorming van woorden in de volksmond, om de herhaling van dezelfde letters in één woord te vermijden, hier dus geen twee R. in retraite. In plaats van retraite of retrutte, gebruikten ze letrutte.

Het was voor ons geen gemakkelijk werkje dit stukje opnieuw samen te stellen, alhoewel het vóór meer dan 50 jaar opgang maakte. Wat de een nog wist had een andere vergeten. Wel zijn er gezegden nog volop in de volksmond, als « Trekt hulder plan, zei Meester Jan » voor : doe maar uw goesting = plan trekken.

Doch op den Zavel was men niet in z'n schik omdat die van 't Meulestraatje zo dichtertlijk(?) aangelegd waren. Maar Pee van Hoye was mild, ook zij kregen hun rijmken, hier gaat het :

Ik ben president, zei Convent, (Voorzitter der Harmonie)
Nog geen slecht plan, zei den Duitsman (smidsgast van Duitse nationaliteit),

't Vraagt toch veel lopens, zei de Grootens,
'k En zou er toch nie' van houden, zei Tobekens ouwe,
'k Ben ook maar slecht te pote, zei Bels de Grote,
Wie komt dare?, zei 't Jefken de Baere,
Sompetter pakt hem, zei Ward Van Miegem,
Loopt om Vershelde (veldwachter), zei Wardse Velde,
't Is zijnen stiel, zei Meester Ceryl, (schoolmeester)
Heeft hij goeien alem, zei Poepe Verzwalem?
't En is maar flauw, zei Emelie de Pauw,
'k En zou er ook nie' op schoven, zei Henri Van Boven⁽⁴⁾.

Voor de studie van het heem heeft het hersamenstellen van dergelijke volksrijmpjes zeker zijn belang. Zo b.v. zijn er al verschillende huizen bijgebouwd in het Meulestraatje. Laat ons deze kleinoden optekenen, de jeugd zal er ons dankbaar om zijn, want... de overgrootvaders worden er in vermeld.

BORGERHOUT

Ferdi VAN DE VIJVER

(3) Vergelijk onze bijdrage « Supporters te Zeveneecken » in Oostvlaamsche Zante, XVIII Jg. (1943). blz. 44. Hier geven we nu de volledige tekst weer.

(4) Vgl. Ferdi van de Vijver. — Uit de Ledegouw 1942. blz. 12.

Zanten.

SPOTRIJMEN EN GEZEGDEN OP PERSOONSNAMEN TE ZEVENEKEN.

1 JOZEF.

Tjeven,
Laat mij leven,
'k Zal U een stuk van mijn hespe geven!

2 AUGUST.

Gust,
Pirewirewust,
Pirewirewatsom,
Tom pust!

3 MARIA.

Marie,
Zo hels⁽¹⁾ als een bie!

4 VAN DE VIJVER.

Van de Vijver,
Hoe langer hoe stijver,
Hoe jonger hoe zotter,
Hoe ouder hoe botter,
Hoe verder op den dag,
Hoe later dat hij de dreupelkens mag!

5 NIPOES.

Ter rerra Nipoes,
met zijnen krommen kroes,
met zijnen dikken steert,
die is geen pijpje toebak weerd.

6 BERNARD.

Naard,
scheer mijnen baard!
Scheert hem schone
voor een krone,
Scheert hem net
voor nen bolleket.

---

(1) Dialektisch voor : vurig, vinnig, bedrijvig. (Nota Redactie.)

7 ROODHARIGE.

Rosten,
Hoeveel moet ge kosten?
'k Zal U kopen,
Voor achter mijn gat te lopen!

8 DAVID.

Ge zijt een man van David!
En David was ne man,
die koeken bakken kan.

(Dit rijmpje wordt ook gezegd tot iemand die zich dapper toont.)

9 TREES.

Wees gegroet,
Mijn bille die bloedt!
Wie zal ze genezen?
Tante Treze
Met heur vorte stekelbeze.

(Dit is eigenlijk een wangebed, waarbij toch de nadruk vooral gelegd wordt op « Tante Treze » (Theresia).

10 ALBERT.

Herd! zaid' hij, Bert,
En zijn vrouw scheet zachte;
Zachte! zaid' hij, Bert,
En zijn vrouw scheet herd.

11 KAREL.

Keizer Karel's kleinste kindje kakte kleine kromme konij-
nekeutelkens. (Is eigenlijk een spreekoefening.)

12 WILLEM.

Wij willen Willem weg. Wilde Willem wijzer wezen, wij
wilden Willem weder. (Spreekoefening).

1954

Ferdi VAN DE VYVER.

PERSONALIA.

Mevrouw M. Van Wesemael-De Muynck overleden.

Op 21 Februari 1955 overleed te Gent op de leeftijd van 94 jaar Mevrouw Maria Van Wesemael-De Muynck, moeder van ons medelid dhr. Maurits Van Wesemael. We betuigen hem, alsook aan zijn echtgenote en aan zijn zoon, onze innigste deelneming in hun rouw.

Het Bestuur.